

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA HARAKAT FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA HARAKATLI O'YINLARNING AHAMIYATI

Mehirova Anora Niyozidin qizi

*Toshkent xalqaro moliyaviy boshqaruv va
texnologiyalar universiteti 2-bosqich talabasi*

Annotatsiya. Ushbu tezisda maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning harakat faoliyatini rivojlantirishda harakatli o'yinlarning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Harakatli o'yinlar orqali bolalarning jismoniy sifatlari, ijtimoiy ko'nikmalari va ijobiy his-tuyg'ulari shakllantirilishi, shuningdek tarbiyachi faoliyatiga qo'yiladigan talablar asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: maktabgacha yosh, harakatli o'yinlar, harakat faoliyati, jismoniy sifatlari, ijtimoiylashuv, bolalar tarbiyasi, tarbiyachi mahorati.

Maktabgacha yosh davri bolaning jismoniy va psixik rivojlanishida eng muhim bosqichlardan biri hisoblanadi. Ushbu davrda bolaning asosiy faoliyat turi o'yin bo'lib, aynan harakatli o'yinlar orqali bola o'z tanasini boshqarishni, muvozanat saqlashni va harakat koordinatsiyasini egallaydi. Shu bois harakatli o'yinlarni maqsadli tashkil etish bolalar bog'chasi ta'lim-tarbiya jarayonining ajralmas qismiga aylanishi lozim.

Harakatli o'yinlar bolalarda tezlik, chaqqonlik, muvozanat va chidamlilik kabi jismoniy sifatlarni tabiiy tarzda rivojlantiradi. Bundan tashqari, jamoaviy o'yinlar jarayonida bolalar qoidalarga rioya qilish, navbatga kutish, tengdoshlari bilan hamkorlik qilish kabi ijtimoiy ko'nikmalarni ham egallaydi. Bu esa bolaning kelgusi maktab ta'limiga ijtimoiy-psixologik jihatdan tayyorgarligini oshiradi.

Harakatli o'yinlarning yana bir muhim jihati shundaki, ular bolaning ijodiy tafakkurini ham rivojlantiradi. O'yin qoidalariga moslashish, tezkor qaror qabul qilish va turli vaziyatlarda to'g'ri harakat yo'lini topish bolada mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi. Shuningdek, muvaffaqiyatli bajarilgan o'yin harakatlari bolada ijobiy hissiy kayfiyat va o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlaydi.

Tarbiyachining vazifasi bolaning yoshi va individual xususiyatlariga mos harakatli o'yinlarni tanlash, ularni qiziqarli va xavfsiz tarzda tashkil etishdir. Shuningdek, o'yinlar davomida bolaning ijobiy hissiy holatini ta'minlash, uni ortiqcha zo'rqiqtirmaslik muhim ahamiyatga ega. Har bir mashg'ulotda o'yinlarning bola rivojlanishiga mosligini kuzatib borish va zarur hollarda ularni moslashtirish tarbiyachidan yuqori pedagogik mahorat talab qiladi.

Xulosa qilib aytganda, harakatli o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama — jismoniy, ijtimoiy va hissiy — rivojlanishini ta'minlovchi samarali

tarbiyaviy vositadir. Bolalar bog'chalarida ushbu vositadan tizimli va ilmiy asoslangan tarzda foydalanish bolalar rivojlanishining sifatini sezilarli darajada oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qodirova F.R. Maktabgacha yoshdagi bolalar jismoniy tarbiyasi metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
2. Ochilov M.O. Sport pedagogikasi asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
3. Nazarova D.X. Bolalar psixologiyasi va harakat faoliyati. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.
4. Ergasheva N.B. Maktabgacha yoshdagi bolalarda harakatli o'yinlarning tarbiyaviy ahamiyati // Uzluksiz ta'lim jurnali. – 2022. – №5. – B. 61–66.